

GIR

broj 1
PROSINAC 2002.

časilo invalida RADA ZAGREB

*Čestit Božić i
sretna Nova 2003. godina*

UVODNIK

Sadržaj:

<i>Povijest udruge invalida rada Zagreb.....</i>	3
<i>Iz statuta udruge.....</i>	4
<i>Pravni savjeti.....</i>	6
<i>Značajna obljetnica HSIR-a.....</i>	9
<i>Aktivnosti u klubu invalida rada.....</i>	10
<i>Akcije.....</i>	11
<i>Sport i rekreacija.....</i>	17

Izdavač:

UDRUGA INVALIDA RADA ZAGREB

adresa:

SAVSKA 3, 10000 ZAGREB

glavni i odgovorni urednici:

MARIJA TÓPIĆ I RUDOLF KOVAČEK

uređivački kolegij:

LJERKA BORTEK, JOSIP FIJAČKO, MATIJA ŠUŠTIĆ,
NIKOLA VIDAKOVIĆ, JOSIP PETRAČ, BORIS OHNJEČ,
DRAGO PALAVRA, STJEPAN ČEHULIĆ, IVICA LAZIĆ
I FRANJO GOJAK

kontakt telefon: 01 4829 392; 4829-119

e-mail: uir@uir-zagreb.com

web: www.uir-zagreb.com

slika na naslovnoj stranici:

NELA TURIN, "Riba", (gvaš)

*Štovani čitatelji,
naša dugogodišnja želja da sve članove Udruge upoznamo sa našim akcijama i programima napokon je postala realnost. Već duže vrijeme smo svjesni potrebe informiranja članova Udruge na najcjelovitiji, a ujedno i najlakši način. Zato smo prvom prilikom kada su nam to mogućnosti dozvolile pokrenuli ovo Glasilo Udruge invalida rada Zagreb. Glasilo će izlaziti četiri puta godišnje, tj. svaka tri mjeseca. Nadamo se da ćemo na ovaj način članovima Udruge približiti sve akcije koje Udruga provodi u svrhu poboljšanja životnog standarda osoba s invaliditetom, te da ćemo ovako olakšati našim članovima dolazak do cjelovitih i kvalitetnih informacija vezanih za invalidsku problematiku. Ovim putem pozivamo sve zainteresirane da nam se jave sa prijedlozima, kritikama i pohvalama. Također, pozivamo sve koji tekstovima, ilustracijama, fotografijama ili važnim informacijama mogu pridonjeti informativnosti i kvaliteti Glasila da se jave na adresu uredništva.*

POVIJEST UDRUGE INVALIDA RADA ZAGREB

Našu Udrugu osnovala je još davne 1966. godine grupa invalida rada pod imenom Savez invalida rada grada Zagreba sa sjedištem u Petrovoj ulici 116. Programske aktivnosti bile su vezane za rješavanje široke problematike invalida rada i njihovog povezivanja radi stvaranja značajnijih oblika rada i mogućnosti utjecanja na stvaranje povoljnije zakonske regulative i općeg statusa invalida rada.

Tijekom rada i djelovanja Udruge značajno je spomenuti formiranje raznih komisija i radnih grupa koje su volonterskim radom aktivista obuhvaćale pojedina interesna i posebna područja djelovanja.

Spomenut ćemo samo pitanja prevencije invalidnosti, raznih oblika prekvalifikacije i rehabilitacije, suradnje sa brojnim tadašnjim gospodarskim subjektima i uspješne napore za bolji položaj invalida rada i veću društvenu brigu i njihovu zaštitu. Područje pravne zaštite informiranja članova, suradnja sa društvenim i političkim organizacijama, područja kulture i umjetnosti te sporta, odmora i rekreacije samo

su neki detalji iz sveobuhvatnih područja djelovanja Udruge.

Unatoč nastupajućim promjenama u društvu, politici a osobito u gospodarstvu i nastajanju sve nepovoljnijeg položaja invalida rada, Udruga se uspješno prilagođava nastalim uvjetima i svoje mogućnosti podređuje željama i zahtjevima svojih članova.

Zahvaljujući izuzetnim naporima i zalaganju vodećih ljudi i aktivista, Udruga ostvaruje potrebna financijska sredstva za rad, nabavlja se toliko potrebno kombi vozilo za prijevoz invalida i potrebe Udruge, organiziraju se razni oblici druženja, ljetovanja na moru uz nabavku tri kamp prikolice, uvodi se moderna kompjuterska oprema i inventar, organizira se uređenje i opremanje Kluba invalida rada, uređuju se radne prostorije i osniva se Sportsko društvo invalida rada.

Prema svojim programskim zadacima Udruga samostalno organizira i provodi brojne akcije za svoje članove, a naše djelovanje i rad sve se više uvažava i cijeni.

IZ STATUTA UDRUGE

Udruga invalida rada Zagreb je socijalna, nestranačka i neprofitabilna udruga s humanitarnim ciljevima, koja okuplja invalide rada u jedinstvenu organizaciju na području grada Zagreba.

Temeljni ciljevi i zadaci Udruge jesu:

- prati i razmatra stanje i cjelokupnu aktualnu problematiku invalida rada Zagreba, te podstiče, inicira i daje prijedloge za primjerenije i djelotvornije zakone i propise i njihovu primjenu u oblasti zdravstvene zaštite, prevencije invalidnosti, kulture, rekreacije, invalidskog sporta, socijalne sigurnosti, kao i cjelokupne pravne i ekonomske zaštite invalida rada
- u ostvarivanju tih zadataka udruga aktivno surađuje s nadležnim organima vlasti i uprave, ustanovama, institucijama i organizacijama, zalažući se za što bolja i uspješnija rješenja, aktivnosti i mjere u interesu stvaranja uvjeta u

kojima će invalidi rada ravnopravno s ostalim građanima ostvarivati odgovarajuća ustavna, zakonska i druga prava

- usklađuje i usmjerava aktivnosti sekcija invalida rada i ostalih oblika organiziranja u izvršavanju zajedničkih programskih aktivnosti u gradu Zagrebu
- surađuje s drugim organizacijama invalida u Zagrebu na planu izvršavanja zajedničkih ciljeva i zadataka i obogaćivanja načina rada i programskih zadataka.

Tijela Udruge jesu:

- Skupština
- Izvršni odbor
- Nadzorni odbor
- Stegovna komisija.

Predsjednica Udruge je gospođa Marija Topić, ujedno je i predsjednica Izvršnog odbora koji ima 9 članova i to su: Marija Topić, Ljerka Bortek, Josip Fijačko, Matija Šuštić, Nikola Vidaković, Josip Petrač, Boris Ohnjec,

Drago Palavra i Stjepan Čehulić.
Tajnik Udruge je prof. Rudolf Kovaček.

Nadzorni odbor čine Ivica Lazić (predsjednik), Katica Radić i Smiljana Pospiš.

Stegovnu komisiju čine Franjo Gojak (predsjednik), Jadranka Blagus i Dragutin Lajšić.

• Sjednica Izvršnog odbora

RAD PRAVNOG SAVJETOVALIŠTA

Već niz godina u Udruzi djeluje besplatno pravno savjetovalište koje uspješno vodi naš dugogodišnji član i aktivist gospodin Ivo Mohorić. Zbog povećanog interesa za ove aktivnosti Udruga je angažirala i gospodina Davorina Batinića tako da sada pravno savjetovalište djeluje tri puta tjedno (ponedjeljkom i srijedom od 14 do 16 sati i srijedom od 17 do 19 sati u prostorijama Udruge).

Najčešća su pitanja vezana za mirovinsko i zdravstveno osiguranje i radne odnose. Ostvarivanje prava na ishođenje povlastica za invalide također su dio značajnih pitanja iz rada pravnog savjetovališta.

Naši članovi koji nisu u mogućnosti doći mogu se pravnom savjetovalištu obratiti pismeno ili savjet zatražiti putem telefona.

IZVADCI IZ ZAKONA

Prava na osnovi invalidnosti

Zakon o mirovinskom osiguranju je bitno promijenio i pooštrio definiciju invalidnosti od 1.siječnja 1999. te je utvrdio da invalidnost postoji kada kod osiguranika zbog promjena u zdravstvenom stanju, koje se ne mogu otkloniti liječenjem, nastane trajni gubitak sposobnosti za rad.

Moguće je na temelju invalidnosti ostvariti mirovinu i to:

- zbog opće nesposobnosti za rad (potpuni gubitak radne sposobnosti), kada se visina mirovine određuje prema mirovinskom faktoru 1.
- zbog profesionalne nesposobnosti za rad (smanjenj radne sposobnosti kada se određuje invalidska mirovina prema faktoru 0,667, ako je invalid izvan radnog odnosa.

Korisnik invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti koji radi

ili obavlja samostalnu djelatnost ostvaruje invalidsku mirovinu sa mirovinskim faktorom 0,5 ako je invalidnost nastupila zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, odnosno sa faktorom 0,3333 ako je invalidnost nastupila zbog bolesti ili ozljede izvan rada.

Zakon posebno valorizira invalidnost nastalu kao posljedicu ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

Profesionalna rehabilitacija

Profesionalna rehabilitacija je drugačije određena nego po propisima do 31. prosinca 1998. i pravo na profesionalnu rehabilitaciju ima osiguranik ili invalid rada kod kojeg nastane invalidnost prije navršene 50. godine života, ako se s obzirom na preostalu radnu sposobnost može osposobiti za rad na drugom poslu s punim radnim vremenom.

Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti ima pravo od dana nastanka invalidnosti, za vrijeme trajanja profesionalne rehabilitacije te od

dana završetka do zaposlenja na odgovarajućem radnom mjestu pravo na naknadu plaće u visini invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad za 40 godina mirovinskog staža.

Ovakova naknada pripada invalidu rada najduže 24 mjeseca od dana završetka profesionalne rehabilitacije ako se u roku 30 dana prijavio nadležnoj službi zapošljavanja i ako se redovito prijavljuje toj službi.

Invalid rada gubi to pravo i to:

- ako ne stupi na profesionalnu rehabilitaciju u roku od mjesec dana od dana upućivanja;
- ako tijekom trajanja profesionalne rehabilitacije prekine započetu profesionalnu rehabilitaciju ili ako ne obavlja dužnosti u vezi s njom.

Invalid rada prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, je osiguranik koji je na osnovi invalidnosti ostvario pravo na invalidsku mirovinu ili pravo na profesionalnu rehabilitaciju.

Naknada zbog tjelesnog oštećenja

Tjelesno oštećenje postoji kada kod osiguranika nastane gubitak, bitnije oštećenje ili znatnija onesposobljenost pojedinih organa ili dijelova tijela što otežava normalnu aktivnost organizma i zahtijeva veće

napore u obavljanju životnih potreba.

Pravo na novčanu naknadu (čl. 56.-59.ZOMO) pripada samo ako je tjelesno oštećenje nastalo kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a određuje se od osnovice ovisno o postotku tjelesnog oštećenja.

Zbog tjelesnog Oštećenja od	Stupanj	Naknada iznosi u postotku od osnovice
100 %	1	40 %
90 %	2	36 %
80 %	3	32 %
70 %	4	28 %
60 %	5	24 %
50 %	6	20 %
40 %	7	16 %
30 %	8	12 %

Osnovicu za određivanje ove naknade utvrđuje Zavod općim aktom, osnovica od 1. srpnja 2002. godine iznosi 841,64 kn (NN broj 105/02). Međutim, korisnici novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja prouzročenog izvan rada, ili bolesti - ako su to pravo ostvarili temeljem

ranijeg Zakona, zadržavaju to pravo i nakon 01.siječnja 1999. godine (kao stečeno pravo), s tim da za njih ne važi prethodno navedena osnovica. Njihova se stečena svota novčane naknade usklađuje na isti način kao i mirovine.

ZNAČAJNA OBLJETNICA HRVATSKOG SAVEZA INVALIDA RADA

U Zagrebu je 07. studenog 2002. godine održana Svečana skupština povodom obilježavanja 35. obljetnice osnivanja i djelovanja Hrvatskog saveza invalida rada, na kojoj su sudjelovali članovi Skupštine te brojni uzvanici, suradnici i prijatelji Saveza.

Posebnom ugođaju i ozračju ove svečanosti doprinjeli su cijenjeni umjetnici gospođa Ivanka Boljkovac, primadona Opere Hrvatskog narodnog kazališta i glazbenik gospodin maestro Tomislav Brajša, koji su na vrlo osebujan i impresivan način oplemenili i uveličali ovaj događaj.

Tom je prigodom svim sudionicima stavljena na raspolaganje prigodna edicija pod nazivom: 35 GODINA HRVATSKOG SAVEZA INVALIDA RADA, a dugogodišnjim aktivistima su dodjeljene povelje za višegodišnji rad. Gospodin Ivo Mohorić primio je tom prilikom povelju za životno djelo kao zahvalu za osobiti doprinos djelovanju i razvoju Saveza, te nesebičnom pružanju pomoći brojnim temeljnim organizacijama i njihovim članovima.

Kontakt adresa:

Hrvatski savez invalida rada

Savska 3/1

10 000 Zagreb

tel: 01/4829-295

- *Predsjednica Udruge predaje dar gospodinu Ivi Mohoriću*

KLUPSKE AKTIVNOSTI

Za potrebe druženja i drugih aktivnosti Udruga je osposobila prostor «Kluba invalida rada» u Savskoj 3, u kojem se mogu organizirati razna predavanja, pročitati štampa i pogledati TV program. Nabavljena je kvalitetna audio i video oprema, a moguće je provoditi i razne društvene aktivnosti kao igre šaha, belota, pikada itd. Klub je otvoren dnevno od 15 do 20 sati, pa i na ovaj način obavještavamo i pozivamo zainteresirane da se uključe u navedene aktivnosti. Klubom rukovodi komisija od tri

člana, a neposredni kontakti i dogovori mogući su neposredno u Udruzi ili putem telefona Udruge.

• pikado

• šah

• Rad "Kluba" - predavanje

NABAVKA KOMBI VOZILA

Za potreba provođenja svojih aktivnosti Udruga je uspjela nabaviti kvalitetno opremljeno kombi vozilo, dok je stari kombi ustupljen bez posebne naknade našem «Sportskom društvu invalida rada Zagreb».

Programskim sadržajima u 2003. godini predviđeno je i pružanje

neposredne pomoći u prijevozu težim invalidima radi obavljanja njihovih dnevnih potreba i slično.

Očekivanom adekvatnom financijskom podrškom navedene bi aktivnosti bitno utjecale na djelotvornije poboljšanje uvjeta življenja invalida naših članova.

• Kombi vozilo: Udruga i Sportskog društva

HODOČAŠĆE U MARIJU BISTRICU

Članovi Udruge već tradicionalno posjećuju naša svetišta. Tako je i ovog puta organizirano hodočašće u Mariju Bisticu. Uz organiziranje prijama kod gosp. mnsgr. Lovre Cindonija i blagoslov sudionika zapaljena je

velika svijeća u ime svih članova Udruge.

Inače, prošlih godina organizirani su izleti u Međugorje i Trsat te višednevni izlet u Rim, a jednom su predstavnici Udruge prisustvovali audijenciji kod Svetog Oca.

• *Hodočašće u Mariju Bisticu (kolovoz, 2002. godine)*

SUSRETI INVALIDA JARUN 2002.

Ove godine održano je tradicionalno druženje naših članova na Jarunu 8. lipnja 2002. godine. Tom prigodnom održana je druga likovna kolonija na kojoj su uz naše članove sudjelovali i naši poznati slikari (Vrljić Ankin, Đurić, Barat, Sermek, Roso, Mihalović, Matković, Lebarić, Vila, Jakšić, Tadić, Hvalić, Turin, Pečnik, Fištrek...). Želimo se najtoplije zahvaliti svim učesnicima, osobito organizatoru gospodinu Davorinu

Batiniću koji su Udruzi poklonili svoje radove i tako značajno pridonijeli našem djelovanju i radu.

Osim likovne kolonije organizirani su i rekreativni sadržaji vezani za viseću kuglanu i belot. Također je održana bogata tombola koju su potpomogli brojni sponzori kojima se ovim putem najiskrenije zahvaljujemo.

Aktivisti Udruge potrudili su se osigurati dobru zabavu tako da se uz dobro jelo i piće moglo i zaplesati uz glazbeni sastav «Kad-Tad».

• Sa druženja na Jarunu

Druženje je trajalo od 10 do 18 sati, a svi teži invalidi su bili preveženi kombi vozilom Udruge.

Želimo se ovom prigodom najtoplije zahvaliti upravi SRC Jarun i Vatrogasnoj upravi grada Zagreba s kojima u vezi organiziranja naših susreta s kojima imamo odličnu suradnju.

• Sa likovne kolonije na Jarunu

• Kuglana - sportske aktivnosti na Jarunu - druženje članova

IZLOŽBA LIKOVNIH RADOVA I OBILJEŽAVANJE 3. PROSINCA MEĐUNARODNOG DANA INVALIDA

Kao i svake godine naša se Udruga uključila u obilježavanje Međunarodnog dana invalida 3. prosinca.

Održavanjem prigodne «Izložbe likovnih radova» članova Udruge i suradnika, javnosti je prikazano više od pedeset vrlo zapaženih radova, a omogućena je i kataloška prodaja.

Želimo se u ime svih invalida članova Udruge najiskrenije zahvaliti Gradskoj skupštini grada Zagreba na besplatnom korištenju galerije «Kristofor Stanković», te njihovoj pomoći i dobroti.

- Izložba slika - otvorenje 19. studeni 2002.
(Gradska vijećnica, Ćirilometodsk 5, galerija "Kristofor Stanković")

IZLET U VARAŽDIN - ČAKOVEC

 ovaj jednodnevni izlet u barokni grad Varaždin organiziran je 24. svibnja 2002. godine, a prijevoz autobusom bio je dar turističke agencije «Črljenec tours» iz Zagreba. Uz razgledavanje znamenitosti grada, za sve sudionike izleta organiziran je zajednički ručak te zabavni i plesni program u izletištu Gornja Dubrava kod Čakovca. Zajedničko je mišljenje svih sudionika da ovakve sadržaje treba i više i češće provoditi, jer pružaju mogućnosti druženja i toliko potrebnog opuštanja.

LJETOVANJE NA MORU

Radi mogućnosti organiziranja odmora i ljetovanja Udruga je prije više godina kupila tri kamp prikolice koje su stacionirane u auto-campu Uvala Slana u Selcu (Crikvenica). Za teže pokretne invalide redovno se organizira i prijevoz na ljetovanje i povratak u Zagreb, sa našim kombi vozilom. Potrebe i zanimanje naših članova za ljetovanje su znatno veće od stvarnih mogućnosti naše Udruge, pa se već duže vrijeme radi na pronalaženju nekog većeg prostora, odmarališta ili slično.

Također postoji naša želja i potreba da se izgradi plaža za invalide, o čemu je Udruga uputila svoje prijedloge Gradskom uredu za

zdravstvo, rad i socijalnu skrb radi sufinanciranja tog projekta.

Svake godine ljetovanjem se obuhvaća oko 100 invalida i članova njihovih obitelji.

Isto tako vrijedno je istaknuti da su za potrebe Udruge sami članovi izgradili jedan plastični čamac dužine 4,10 metara i osposobili ga za korištenje.

U auto kampu Uvala Slana osiguran je prikladan vez, pa su tako dodatno proširene mogućnosti rekreacije, veslanja, ribolova i slično, a u narednom razdoblju planira se nabaviti i odgovarajući vanbrodski motor.

Auto-camp "Uvala Slana" - Selce •

• Auto-camp "Uvala Slana" - izrada čamca za potrebe Udruge

• Auto-camp "Uvala Slana" - nakon rada zasluženi odmor

DJELOVANJE "SPORTSKOG DRUŠTVA INVALIDA RADA ZAGREB"

 bavljaštvamo čitatelje da je 29.9.1999. godine održana osnivačka skupština Sportskog društva koje djeluje u prostorijama naše Udruge, a za predsjednika je izabran dugogodišnji sportaš invalid g. Ivica Lazić.

U okviru programskih aktivnosti članovi društva mogu se uključiti u razne sportske discipline, kao što su: kuglanje, plivanje, pikado, šah, auto rally, stolni tenis, streljaštvo i druge.

Sportsko društvo otvoreno je za sve zainteresirane a danas broji oko sto članova.

U slijedećim brojevima našeg glasila, nadamo se većim mogućnostima objavljivanja značajnijih aktivnosti društva kao i postignutih sportskih uspjeha kako ekipa tako i pojednica.

Kontakt adresa:

Sportsko društvo invalida rada Zagreb
Savska 3
10 000 Zagreb
tel: 01/ 4876-294

*Članovi Sportskog društva •
na natjecanju u Belišću*

BUDI BOŽJI

Gda se Bogu moliš,
naj vragu služiti.
I gda si lačen, budi sit
pak se nadaj v nebo it'...

A gdo je sit i lačen,
tie bu v peklet bačen.
Jer gdo z vragom mrežu plete,
vražja ga mekla pomete...

Če si od Boga, budi božji.
I gda buš lačen, buš sit,
pak se nadaj v nebo it',
budi božiji!

*iz zbirke Stjepana Čehulića
«Podrapani život»*

MOLIM TE, MJESEČE

Molim te, mjesече,
Nemoj se sakriti,
Nemoj našu sreću
Nočas potamnjeti.

Nek suze postanu
Najljepši biseri,
A ti ih, mjesече,
Bar pregršt uberi.

Naniži ih mojoj
Dragoj oko vrata,
Uz nisku od srebra
I nisku od zlata.

A tada ti možeš
Na časak zaspati
Jer naša će sreća
I bez tebe sjati.

*iz zbirke Barbare i Franje Friščić
«U osvit zore»*